

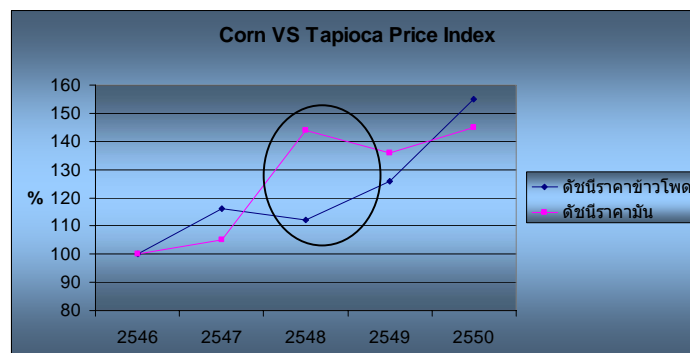
ทิศทางการใช้มันเส้น/มันอัดเม็ดในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ในอนาคตของไทย สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์

ในสถานการณ์ที่วัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์มีราคาสูงขึ้นเป็นอย่างมากในปัจจุบัน ทำให้ผู้ผลิตอาหารสัตว์จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงสูตรหรือส่วนผสมในอาหารสัตว์ เพื่อให้ราคาต้นทุนอาหารต่ำลง แต่จำเป็นที่จะต้องคงไว้ซึ่งคุณค่าทางอาหารเพื่อประโยชน์ของเกษตรกร ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ดังนั้น โรงงานผู้ผลิตอาหารสัตว์จึงต้องศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ได้วัตถุดิบทดแทนเพื่อให้ได้อาหารสัตว์ที่มีคุณภาพและยังมีความได้เปรียบในด้านราคา มันสำปะหลังจึงเป็นพืชทดแทนที่มีอนาคตตัวหนึ่งที่น่าจับตามองอย่างยิ่ง

ปัจจุบันการใช้มันสำปะหลังเป็นอาหารสัตว์ในประเทศไทยนับว่ามีการขยายตัวจากเดิมเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามการใช้มันสำปะหลังเป็นอาหารสัตว์ในไทยยังคงต้องพัฒนาต่อไปอย่างต่อเนื่อง และยังมีประเด็นที่ต้องให้ความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้ตลาดมันสำปะหลังมีอนาคตที่ยั่งยืน และทั้งนี้การใช้ในอาหารสัตว์ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ โดยเฉพาะราคาวัตถุดิบชนิดอื่น เช่น ข้าวโพด ปลายข้าว กากถั่วเหลืองฯ รวมถึงการใช้ยาในอาหารสัตว์ และความต้องการคุณภาพเนื้อสัตว์ ผลิตภัณฑ์สัตว์ของผู้บริโภค ปัจจัยต่างๆเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งมีผลกระทบต่อการใช้มันสำปะหลังทั้งสิ้น

พื้นที่เพาะปลูกและเก็บเกี่ยวมันสำปะหลัง

ในปีการผลิต 2550/51 คาดว่าผลผลิตมันสำปะหลังของไทยจะมีปริมาณทั้งสิ้น 27.6 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 5 สืบเนื่องจากราคาหัวมันสำปะหลังในปีที่ผ่านมาอยู่ในระดับที่จูงใจให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูกนอกจากนี้ภูมิอากาศที่เอื้ออำนวยและมีการให้ความรู้และให้การสนับสนุน ทำให้เป็นอีกปัจจัยที่ทำให้พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น

ข้อมูล: สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย

จากกราฟการเทียบราคาแบบ Index จะเห็นว่าสัดส่วนของราคามันสำปะหลังมีสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้นมากกว่าราคาข้าวโพด ซึ่งถือเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรหันมาปลูกมันสำปะหลังกันมากขึ้น

* ปี 2546 = 100

สรุปย้อนหลังเนื้อที่เกี่ยวเกี่ยว ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ และผลผลิตมันสำปะหลัง

ประจำปี	พื้นที่เกี่ยวเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (ตัน)	ผลผลิตหัวมันสด (ตัน)
2545/46	6,744,481	2.50	17,236,873
2546/47	6,973,157	2.90	20,333,510
2547/48	6,695,502	3.30	22,192,509
2548/49	6,692,537	3.40	22,584,402
2549/50	7,201,000	3.60	26,411,000
2550/51(คาดการณ์)	7,302,000	3.78	27,619,000

ข้อมูล: มูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย

จากข้อมูลคณะสำรวจผลผลิตมันสำปะหลังของ 4 สมาคม(กรมการค้าต่างประเทศ,กรมส่งเสริมการเกษตร,สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร,สมาคมการค้ามันสำปะหลัง) จะเห็นได้ว่าพื้นที่เพาะปลูกรวมถึงผลผลิตมันสำปะหลัง มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น และปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ยังสามารถที่จะพัฒนาให้ได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น โดยการจัดการด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม ปรับปรุงพันธุ์ และการจัดการด้านเกี่ยวเกี่ยวให้มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น

จากการคาดการณ์ของ 4 สมาคม ตัวเลขผลผลิตปี 2550/51 อยู่ที่ 27.619 ล้านตันมันสด เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมามาประมาณ 1 ล้านตัน แต่เนื่องจากความต้องการในตลาดมันสำปะหลังยังคงสูงต่อเนื่อง ทำให้มีการคาดการณ์กันว่าตัวเลขดังกล่าวจะยังคงไม่เพียงพอต่อความต้องการที่คาดว่าจะมีไม่ต่ำกว่า 30 ล้านตันอันอาจจะส่งผลให้ราคายังคงอยู่ในเกณฑ์สูงต่อเนื่อง

คุณภาพมันเส้นสะอาดสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

จากการที่มันสำปะหลังถือเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของไทยที่สามารถนำเข้าเงินตราต่างประเทศจากการส่งออกปีละกว่า 30,000ล้านบาท และเป็นแหล่งรายได้ของเกษตรกรกว่า 5แสนครัวเรือน* และที่ผ่านมามีแนวโน้มจะเป็นการส่งออกหรือการใช้ในประเทศมักประสบปัญหาการกีดกันทางการค้า มาตรการด้านสุขอนามัย หรือในเรื่องของคุณภาพสินค้าที่ไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพราคาหัวมันสด และดังที่กล่าวไว้ข้างต้นคุณภาพของมันเส้นถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีส่วนในการตัดสินใจเลือกใช้มันสำปะหลังในสูตรอาหาร

กรมการค้าต่างประเทศจึงเข้ามามีบทบาทในการหาแนวทางแก้ไข โดยการริเริ่ม โครงการมันเส้นสะอาด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑมันสำปะหลังให้มีคุณภาพดีสอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ และเพื่อขยายตลาดการใช้ผลิตภัณฑมันสำปะหลังให้กว้างขวาง ทั้งในด้านอุตสาหกรรมอาหารสัตว์และการแปรรูปอื่นๆ รวมไปถึงเพื่อรองรับมาตรการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ตามระบบ GMP และ HACCP ของสหภาพยุโรป และการทำคุณภาพมันเส้นสะอาดก็ถือเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับตัวมันเส้น เนื่องจากการใช้มันเส้นไม่ว่าจะเป็น การส่งออกหรือในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ คุณภาพของมันเส้นก็ถือเป็นเรื่องสำคัญยิ่งในปัจจุบัน จะส่งผลให้ผลประโยชน์ก็จะตกอยู่กับทุกฝ่าย ตั้งแต่เกษตรกรที่ได้ราคาคีขึ้น ลานมันเส้นผู้ผลิต ที่จะขายมันเส้นหรือมันอัดเม็ดได้ในราคา Premium ตลอดจนจนถึงผู้ใช้ก็จะได้มันเส้นที่มีคุณภาพดีเพื่อไปแปรรูปหรือผลิตเป็นอาหารสัตว์ต่อไป

* ข้อมูล : กรมการค้าต่างประเทศกระทรวงพาณิชย์

วิธีการทำมันเส้นสะอาด

*ข้อมูล : กรมการค้าต่างประเทศกระทรวงพาณิชย์

มาตรฐาน

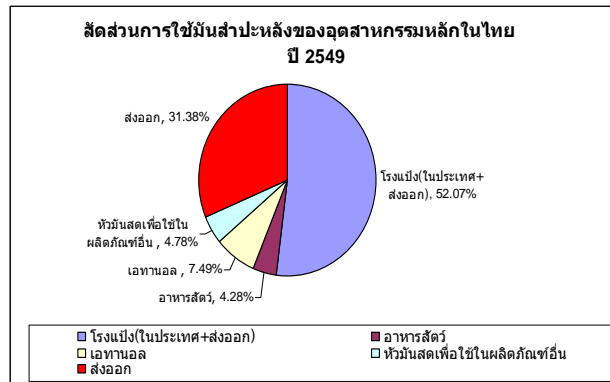
มันเส้นสะอาด (แนะนำ)	มันเส้นทั่วไป (บังคับ)
1. เชื้อแป้งไม่น้อยกว่า 70% โดยน้ำหนัก(ตามกรรมวิธี Polarimetric ของ EU) หรือไม่น้อยกว่า 75% โดยน้ำหนัก(ตามวิธี NFE)	1. เชื้อแป้ง ไม่น้อยกว่า 65% โดยน้ำหนัก(ตามกรรมวิธี Polarimetric ของ EU)
2. เยื่อใยไม่เกิน 4 % โดยน้ำหนัก	2. เยื่อใยไม่เกิน 5%โดยน้ำหนัก
3. ความชื้นไม่เกิน 13%โดยน้ำหนัก	3. ความชื้นไม่เกิน 14%โดยน้ำหนัก
4. ไม่มีวัตถุเจือปน เว้นแต่ดิน ทรายที่ติดมากับหัวมันสำปะหลัง ตามสภาพปกติ ไม่เกิน 2% โดยน้ำหนัก	4. ไม่มีวัตถุเจือปน เว้นแต่ดิน ทรายที่ติดมากับหัวมันสำปะหลัง ตามสภาพปกติ ไม่เกิน 3% โดยน้ำหนัก
5. ไม่มีกลิ่นและสีผิดปกติ	
6. ไม่บูด เน่า หรือ ขึ้นรา	
7. ไม่มีแมลงที่ยังมีชีวิตอยู่	

*ข้อมูล : กรมการค้าต่างประเทศกระทรวงพาณิชย์

ภาพรวมการใช้ผลิตภัณฑ์มันเส้น/มันอัดเม็ด

มันสำปะหลังถือเป็นพืชหัวที่มีปริมาณแป้งมากคือมีเชื้อแป้งในปริมาณเฉลี่ย 20-25 เปอร์เซ็นต์ ทำให้มีหลายอุตสาหกรรมมีการใช้แป้งจากมันสำปะหลัง เพื่อนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ในประเทศไทยสามารถที่จะจำแนกอุตสาหกรรมหลักที่ใช้มันสำปะหลังเพื่อที่จะแปรรูปหรือส่งออกได้ดังนี้

- โรงแป้ง
- ผู้ส่งออกมันเส้น/มันอัดเม็ด
- อาหารสัตว์
- อุตสาหกรรมเอทานอล

ข้อมูล : สมาคมแป้งมันสำปะหลังไทย

โรงแป้ง

โรงแป้งถือเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้มันสำปะหลังมากที่สุดในประเทศไทย โดยมีสัดส่วนการใช้ทั้งหมดประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ของผลผลิตมันสำปะหลังทั้งหมด โดยผลิตภัณฑ์แป้งส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการส่งออก ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของแป้งมันสำปะหลังดิบ และ แป้งมันสำปะหลังแปรรูป คาดการณ์ว่าปริมาณผลิตแป้งมันของโรงแป้งในปัจจุบันมีปริมาณ 70 เปอร์เซ็นต์* ของกำลังการผลิตของเครื่องจักรทั้งหมด ขณะเดียวกันแนวโน้มความต้องการแป้งมันของตลาดในประเทศและต่างประเทศยังมีสูงต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจุบันอินโดนีเซียซึ่งเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ประเทศหนึ่งของโลกประสบปัญหาภัยธรรมชาติทำให้ผลผลิตมันสำปะหลังลดน้อยลง คาดว่าจะทำให้ประเทศผู้ใช้แป้งมันจะต้องหันมาซื้อผลิตภัณฑ์แป้งมันจากไทย อันจะทำให้ความต้องการวัตถุดิบเพื่อที่จะผลิตแป้งมันสูงขึ้น ทำให้ราคาแป้งมันในปัจจุบันมีราคาเพิ่มจากในอดีตสูงมากเฉลี่ยประมาณ 50-70 เปอร์เซ็นต์

ผู้ส่งออกมันเส้น/มันอัดเม็ด

จากการที่ตลาดส่งออกหลักมันเส้นอย่างจีน มีนโยบายในการจำกัดการนำเข้าข้าวโพดมาใช้ผลิตพลังงาน ทำให้ต้องเปลี่ยนวัตถุดิบในการผลิตมาเป็นมันเส้น ส่งผลให้ความต้องการมันเส้นเพิ่มสูงขึ้นมาก คาดการณ์ว่าจีนมีความต้องการมันเส้นเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมด้านพลังงานสูงกว่า 6 ล้านตัน ประกอบกับประเทศในกลุ่ม EU ซึ่งในระยะที่ผ่านมาประสบกับปัญหาคลื่นความร้อนทำให้ผลผลิตธัญพืชได้รับความเสียหายทำให้ปริมาณธัญพืชไม่เพียงพอต่อการใช้ในประเทศ จึงจำเป็นต้องพึ่งพาการนำเข้ามันอัดเม็ดจากไทยเพิ่มมากขึ้น โดยเพียงใน 2 ไตรมาสแรกของปีมีการนำเข้ามันอัดเม็ดจากไทยทะลุ 1 ล้านตัน กล่าวคือตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์ทั้งมันเส้นและมันอัดเม็ดของไทยมีขนาดที่สดใส จากความต้องการของตลาดใหญ่อย่างจีนและประเทศในกลุ่ม EU

* ข้อมูลจากการสอบถามจากโรงแป้ง

การส่งออกมันเส้น/มันอัดเม็ด

ชนิด	ปี 2549		ปี 2550 (ม.ค.-พ.ค.)	
	ปริมาณ(ตัน)	ปริมาณหัวมันสด(ตัน)	ปริมาณ(ตัน)	ปริมาณหัวมันสด(ตัน)
มันเส้น	3,820,357	8,022,750	1,873,077	3,933,462
มันอัดเม็ด	393,315	825,962	718,434	1,508,711
แป้งมันสำปะหลังดิบ	1,670,610	6,849,501	721,393	2,957,711
แป้งมันสำปะหลังแปร	641,034	2,628,239	190,369	780,513
รูป				
รวมการส่งออก (คาดการณ์)				
หัวมันสด (ล้านตัน)		18,326,452		9,180,397

ข้อมูล : กรมการค้าต่างประเทศ

อาหารสัตว์

สืบเนื่องจากราคาข้าวโพชทั่วโลกปรับตัวสูงขึ้น ทำให้ผู้เลี้ยงสัตว์และผู้ผลิตอาหารสัตว์ จำเป็นต้องพึ่งพาวัตถุดิบที่มีความได้เปรียบทางด้านราคาและมีคุณค่าทางอาหาร จากการวิจัยของภาครัฐและภาคเอกชนพบว่า มันสำปะหลังสามารถที่จะนำมาทดแทนวัตถุดิบหลักอื่นได้ อีกทั้ง มีความได้เปรียบทางด้านต้นทุนทางอาหาร ส่งผลให้มีการใช้มันสำปะหลังในสูตรอาหารของสัตว์หลายๆชนิดเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งปริมาณการเลี้ยงสัตว์ในไทยก็ยังถือว่ามีความโน้มที่ดี เนื่องจากประเทศไทยยังมีศักยภาพในการเลี้ยงสัตว์เพื่อการบริโภคในประเทศ และเพื่อการส่งออก ซึ่งมันสำปะหลังก็จะเข้ามามีบทบาทควบคู่ในการใช้ของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

จากตารางการใช้มันสำปะหลังในประเทศจะเห็นได้ว่าปริมาณการใช้มันเส้นและมันอัดเม็ดในประเทศ มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปี การใช้ในส่วนนี้เป็นส่วนที่สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการใช้มันสำปะหลังในภาคอาหารสัตว์ที่เพิ่มมากขึ้นและคาดว่าในอนาคตก็ยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการเข้ามาทดแทนธัญพืชอื่น

เอทานอล

จากภาวะราคาน้ำมันที่พุ่งสูงขึ้น ทำให้เอทานอลซึ่งเป็นพลังงานทดแทนเข้ามามีบทบาทอย่างมากในหลายๆประเทศทั่วโลก และมันสำปะหลังก็ถือเป็นวัตถุดิบที่มีความได้เปรียบในหลายๆด้าน เช่นราคา ผลผลิตต่อหน่วย เมื่อเทียบกับวัตถุดิบอื่นๆ โดยในปัจจุบันมีโรงงานที่จดทะเบียนผลิตเอทานอล 45 โรงงานเป็นโรงงานที่ผลิตเอทานอลจากมันสำปะหลังทั่วประเทศจำนวน 23 โรงงาน

กล่าวโดยสรุปจากภาพรวมความต้องการในภาคอุตสาหกรรมหลัก มีแนวโน้มการใช้มันสำปะหลังที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเมื่อคิดคำนวณความต้องการของทุกอุตสาหกรรมแล้ว จะเห็นว่าปริมาณการผลิตมันสำปะหลังในประเทศมีโอกาที่สดใสในการตอบสนองความต้องการที่สูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด อันอาจทำให้เกิดแรงจูงใจในด้านการพัฒนาการผลิต และการแปรรูปหลากหลายมากขึ้น

ผลผลิตมันสำปะหลังใช้ภายในประเทศ

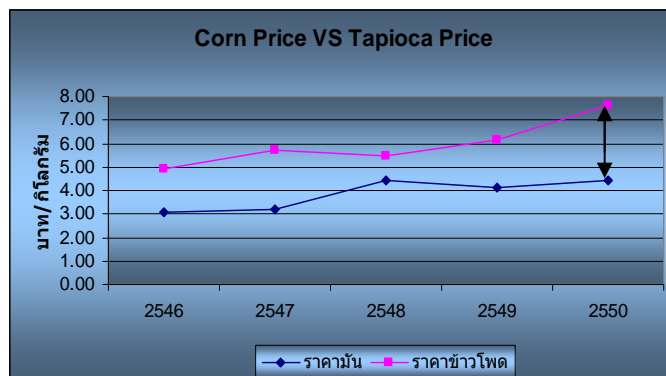
	2545	2546	2547	2548	2549	2550 คาดการณ์
การใช้ภายในประเทศ						
แป้งมัน (ล้านตันแป้ง)	0.81	0.9	0.99	1.09	1.2	1.23
หัวมันสดเพื่อผลิตแป้ง (ล้านตัน)	3.56	3.96	4.36	4.79	5.28	5.5
มันเส้น/อัดเม็ด (ล้านตัน)	0.33	0.45	0.49	0.54	0.6	0.7
หัวมันสดเพื่อใช้ในผลิตภัณฑ์อื่น (ล้านตัน)	0.75	1.01	1.11	1.22	1.34	1.36
เอทานอล (ล้านลิตร)	-	57.6	280.8	376.2	376.2	376.2
หัวมันสดเพื่อผลิตเอทานอล (ล้านตัน)	-	0.32	1.56	2.09	2.09	2.09
รวมใช้ภายในประเทศ						
หัวมันสด (ล้านตัน)	4.31	5.29	7.03	8.1	8.7	8.9

ข้อมูล : กรมวิชาการเกษตร และตัวเลขคาดการณ์

เปรียบเทียบแนวโน้มราคากับวัตถุดิบอาหารสัตว์อื่นที่สำคัญ

ดังที่กล่าวข้างต้น อันเนื่องมาจากมันสำปะหลังเป็นพืชที่ให้พลังงานเป็นหลัก จำเป็นที่จะต้องให้แหล่งโปรตีนอื่นเพื่อนำมาช่วยเสริมในสูตรอาหาร ดังนั้นในการที่ผู้เลี้ยงสัตว์และผู้ผลิตอาหารสัตว์จะเลือกไขมันสำปะหลังในสูตรอาหาร ตามภาวะราคาของวัตถุดิบหลักเช่นข้าวโพด และวัตถุดิบโปรตีนเสริมในสูตรอาหารที่ใช้มันสำปะหลังเช่น กากถั่วเหลืองและปลาป่น จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ในการคำนึงถึงการที่จะเลือกใช้สูตรหรือปริมาณการใช้มันสำปะหลังในอาหารสัตว์

อนึ่งเกณฑ์การคำนวณเพื่อการใช้มันสำปะหลังในอาหารสัตว์ พิจารณาจากคุณสมบัติของมันสะอาด ดังนั้นคุณภาพที่ดีย่อมจะมีผลต่อศักยภาพในการเลี้ยง และคุณภาพของอาหารสัตว์เป็นอย่างยิ่ง

ข้อมูล : สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย

จากภาพการเปรียบเทียบราคามันสำปะหลังกับราคาข้าวโพด จะเห็นได้ว่าตลอด 5 ปีที่ผ่านมา ราคาข้าวโพดมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น ทำให้มีแนวโน้มการใช้มันสำปะหลังในอาหารสัตว์ที่เพิ่มมากขึ้นด้วย เนื่องจากความต่างของราคาข้าวโพดและมันสำปะหลัง เป็นข้อได้เปรียบในด้านต้นทุนในการผลิตอาหารสัตว์

สรุปแนวโน้มการใช้มันสำปะหลังในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าปริมาณการใช้มันสำปะหลังของไทยมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น อันเนื่องมาจากปัจจัยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านผลผลิต และความต้องการใช้มันสำปะหลังในไทย ดังนั้นก็ถือได้ว่ามีศักยภาพที่จะสามารถพัฒนาได้อีกมาก ทั้งในด้านปริมาณหรือคุณภาพ ที่นับวันจะเป็นที่ยอมรับจากประเทศผู้ใช้ทั่วโลกในอุตสาหกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับมันสำปะหลัง ไม่ว่าจะเป็นในอุตสาหกรรมแป้งมันสำปะหลัง, อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนอุตสาหกรรมด้านพลังงาน ที่ให้การตอบรับเป็นอย่างดีตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมา อันเห็นได้จากแนวโน้มการใช้ในประเทศและการส่งออก ที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในทุกปี

สำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ทั้งในและต่างประเทศที่จำเป็นต้องพึ่งพาธัญพืชเพื่อผลิตอาหารสัตว์ จากสถานการณ์ปัจจุบันที่กลุ่มวัตถุดิบประเภทธัญพืช ซึ่งถือเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตอาหารสัตว์มีราคาสูงขึ้นเป็นอย่างมากในปัจจุบัน ต่างก็เห็นพ้องต้องกันว่ามันสำปะหลังถือเป็นธัญพืชทดแทนชนิดหนึ่ง ที่นับวันจะยิ่งทวีความสำคัญขึ้นในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ และมีแนวโน้มว่าการใช้มันสำปะหลังในภาคอุตสาหกรรมอาหารสัตว์จะมีเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาจกล่าวได้ว่าการใช้มันสำปะหลังในอาหารสัตว์มีแนวโน้มที่สดใส และมีความน่าเชื่อถืออย่างยิ่งในอนาคต ซึ่งหากมีการส่งเสริมของทั้งภาครัฐและเอกชนในด้านคุณภาพและปริมาณ ก็เชื่อได้ว่าจะช่วยให้มันสำปะหลังในไทยจะเติบโตอย่างมีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น

ที่มา : รายงานประจำปี 2550 สมาคมการค้ามันสำปะหลังไทย /

รายงานประจำปี 2550 สมาคมโรงงานผู้ผลิตมันสำปะหลัง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ